

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ НА
УКРАЇНСЬКУ МОВУ**
**(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЧО НАМДЖУ “КІМ ДЖІЙОН, 1982 РОКУ
НАРОДЖЕННЯ”)**

Студентки групи **Кор23-21**

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: **Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова**

Спеціальності **035 Філологія**

Спеціалізації **035.066 Східні мови та літератури**

(переклад включно), перша – **корейська**

Боднар Маргарити Миколаївни

Науковий керівник: **доц. Пророченко Н.О.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ	6
1.1. Специфіка художнього перекладу	6
1.2. Художні особливості корейської літератури	10
1.3. Граматичні особливості перекладу корейської художньої літератури українською мовою	13
Висновки до Розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЧО НАМДЖУ “КІМ ДЖІЙОН, 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ”	18
2.1. Основні риси стратегії перекладу. Порівняння відмінностей українського перекладу від оригіналу.....	18
2.2. Труднощі перекладу та засоби його покращення	24
Висновки до Розділу 2	30
ВИСНОВКИ.....	31
초록	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35

ВСТУП

Південна Корея відома на весь світ своїми сучасними винаходами та провідними технологіями. За порівняно невеликий проміжок часу вона змогла досягти економічної стабільності та процвітання. Такий стрибок прославив маленьку країну не тільки серед азійських держав, але й по всьому світу. Тепер корейські машини, телефони, автомобілі використовуватися по всьому світу, а музика – лунати з кожної радіостанції та соціальної платформи. Водночас, важливою і популярною у світі складовою корейської культури є художня література. Її розвиток став ваговою частиною боротьби корейського народу за збереження національної ідентичності і суверенітету в часи колоніального пригнічення і залишається рушійною силою духовного розвитку нації в наш час.

Художній переклад текстів – мистецтво, яке вимагає особливих зусиль. Перекладачі стикаються з незліченою кількістю труднощів, аби в усій красі передати змісти мови оригіналу. У даній курсовій роботі ми розглянемо основну проблематику художнього перекладу з корейської на українську мову на основі відомого, сучасного, феміністичного роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження”, який сколихнув корейське суспільство, і набув популярності в українській читацькій аудиторії.

Актуальність роботи зумовлюється збільшенням попиту української аудиторії на корейські літературні твори, що вимагає здійснення їхнього якісного перекладу українською мовою. За таких умов зростає необхідність вивчення цієї проблематики в українському кореєзнавстві, у лінгвістичних та літературознавчих дисциплінах задля глибшого розуміння структури корейської мови й вдосконалення професійних перекладацьких навичок. Активізація лінгвістичних досліджень аналізу методів художнього перекладу корейської літератури українською мовою та основних його труднощів, виявлення кращих засобів є необхідними і актуальними для покращення якості українського перекладу корейських літературних творів.

Матеріалом дослідження є 50 одиниць художнього перекладу, які взяті з роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження”, опублікований видавництвом Minumsa у 2016 році.

Метою роботи є виявлення основних труднощів художнього перекладу корейських текстів на українську мову та виокремлення засобів покращення його якості. Досягнення мети передбачає розв’язання наступних **завдань**.

1. Проаналізувати основні методи художнього перекладу та художні особливості корейських текстів.
2. Виявити основні труднощі художнього перекладу корейських літературних творів на українську мову.
3. Провести аналіз українського перекладу оригінального тексту роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження” виокремити лексичні прийоми перекладу.
4. Сформулювати альтернативні засоби покращення якості художнього перекладу корейських літературних творів на українську мову.

Об’єктом дослідження є художній переклад з корейської на українську мову.

Предмет дослідження методи і прийоми художнього перекладу роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження” на українську мову.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв’язання конкретних завдань дослідження застосувалися теоретичні загальнонаукові методи, зокрема зіставний метод дослідження для порівняння оригінального корейського тексту роману з його українським перекладом, аби виявити відмінні й специфічні риси обох мов на всіх її рівнях та зіставити їх уживання в літературній мові. Літературно-критичний метод дослідження для аналізу тексту роману в оригіналі та його перекладу для виявлення особливостей стилістики, лексики, граматики та інших літературних елементів, а також вивчення структури та композиції роману в обох мовах. Для порівняння культурно-історичного контексту та його впливу на український переклад було застосовано порівняльно-історичний метод, який дозволив відобразити певні історичні особливості корейської культури і як ці особливості передаються в українському перекладі.

Практичне значення цього дослідження полягає в можливості використання його результатів в процесі викладання корейської мови та літератури, а також для подальшого дослідження корейського перекладознавства.

Наукова новизна даної наукової роботи полягає у тому, що в ній дістало подальшого розвитку дослідження прийомів і засобів художнього перекладу з корейської мови на українську в контексті збільшення попиту на корейські літературні твори в їх українському художньому перекладі, який на разі не є поширеним у порівнянні з перекладами інших мов.

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації та списку використаної літератури, який складає 13 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

1.1. Специфіка художнього перекладу

Прозаїчна та поетична література є невіддільною частиною кожної культури, що розкриває її особливості, історію, традиції та цінності. Впродовж еволюції люди обмінювалися технологіями та культурою, що викликало потребу в комунікації та пошуку шляхів розуміння іноземної мови. Це не обійшло й сферу літератури. Переклад текстів може здатися простою справою, коли насправді переклад текстів (наприклад художній переклад прози та поезії) – це наново створений перекладачем текст з мови оригіналу на його рідну мову і навпаки. Отже, майстерність художнього перекладу можна вважати не лише теоретичним знанням декількох мов, а мистецтвом, де перекладач стає новим автором своєї книги. Розглянемо поняття “художнього перекладу” та його особливості.

Згідно визначенню Анатолія Волкова у довідковому виданні “Лексикон загального та порівняльного літературознавства”: художній переклад – це вид міжлітературної рецепції – відтворення художнього твору, який написаний однією мовою, за допомогою засобів іншої мови. Художній переклад існує лише в літературі, бо це єдине мистецтво, матеріалом якого є природна мова. В цьому явна перевага л-ри над іншими мистецтвами, але з цього ж випливає й сприйняття літератури вулчим колом споживачів — тільки тими, хто знає дану мову. Такого обмеження немає в інших мистецтвах: їхня мова інтернаціональні, або щонайменше — зрозуміла в межах певного культ, регіону (Волков, 2001, с. 266).

Іншими словами художній переклад ставить на меті відтворення наново тексту з однієї мови на іншою, аби він був доступним для споживання певною групою людей, що говорять однією мовою.

Із самої назви терміну “художній переклад” можна зробити висновок, що даний тип перекладу поєднує у собі властивості технічних аспектів з творчістю. Це означає, що виконання художньо-літературних перекладів вимагає не тільки теоретичних знань, але й особисту уяву та емпатію перекладача.

При виконанні художнього перекладу, перекладач несе відповідальність за цілісність та якість перекладу, для того, щоб читач не відчув підроблення, неприродності та фальшивості тексту. Фахівець повинен мати професійні лінгво-літературні навички, щоб вірно розпізнати та передати сенс оригінального тексту, зберегти й відтворити стилістику та естетичні особливості тексту, врахувати історичний, культурний, а іноді й релігійно-філософський аспект мови, а також дотримуватися граматичних норм та мовних стандартів. Неможливо, лише вивчаючи іноземну мову, стати професійним перекладачем без глибокого розуміння структури будь-якої мови та її “живучості”. Часом перекладач стикатиметься з мовними рисами, виразами, лексикою тощо, які є суто притаманними для певної мови, і які неможливо дослівно перекласти. У такому разі перекладач має віднайти еквіваленти таким структурам, які передаватимуть схожий сенс і будуть зрозумілими для читача.

Катерина Цирульник у своїй статті “Загальні особливості перекладу художнього тексту” зазначає, що складність перекладу художнього тексту полягає у самій його сутності. Коли ми маємо справу з художнім текстом, як правило це твори літератури або кіно, а отже, художній текст, перед усім, є продуктом мисленої та мовленнєвої активності автора та має естетичну цінність. Такий текст не обмежується лише одним значенням. Його основна думка може бути інтерпретована різними словами й засобами. Нерідко в такому тексті зустрічається подвійний, прихований сенс, емоційність, символізм та метафоричність. На відміну від наукових або документальних текстів, які ставлять на меті донесення, опис або роз’яснення реальних подій та явищ, художній текст – це “дозвілля”. Автор має необмежене право висловлювати свої думки як вважає за потрібним, не притримуючись особливих структурних норм, а іноді й створюючи свій характерний стиль письменництва, роблячи свій текст унікальним витвором мистецтва. Перекладач мусить відтворити особливості стилю автора та зберегти його неповторність (Цирульник, 2019).

Художній текст ставить за мету виклик глибоких емоцій різного спектру у його читача. Автори користуються різноманітними методами, аби впливати на свою аудиторію. Наприклад, використання сатири, сарказму, жарту в комедійних творах, аби викликати сміх; символізм, аби приховати певну ідею за простими образами; метафору, аби виразити явище чи почуття героїв книги з інших аспектів. Перекладач стикається не тільки з проблемою розпізнання цих прийомів, але й з правильністю відтворення їх у перекладі, враховуючи контекст ситуації, часового проміжку, історичний або культурний аспект тощо. Не допускається “сухість” перекладу. У такому випадку, перекладач не лише стає в роль тлумачника; одночасно він повинен бути як і читцем, так і літературним критиком. До навичок володіння певною мовою додається здатність уловлювати головний сенс, емоцію, подвійний сенс і глибину слова автора. Так як художня література спрямована на дозвілля та використання її як засіб відволіктися від реального, можна сказати, що успішне виконання художнього перекладу визначається його здатністю визвати певні почуття в аудиторії, які б виклали в них при читанні оригінального тексту.

У статті Шуліка С. “Актуальні проблеми художнього перекладу”, опублікованій в журналі SocioEconomic Challenges Journal (Sumy State University) виділяє наступні вимоги перекладу художнього твору, яких має дотримуватися перекладач.

1. Точність. Перекладач несе відповідальність за точне передання сенсу прозаїчного тексту, який може мати прихований сенс, нюанси чи відтінки вислову. Перекладач повинен інтерпретувати текст не додаючи зайвих слів, але й не повинен пояснювати автора.
2. Лаконічність. Текст повинен легко сприйматися читачем, бути стислим та послідовним.
3. Ясність. Не допускається неясність висловленої думки. Варто уникати складних зворотів та нагромадженої структури речення.
4. Літературність. Переклад тексту має відповідати усім літературним нормам, а кожне речення має бути влучно підібраним та відповідати оригінальному задуму автора (Шулік, 2015).

Підсумовуючи усе вищезазначене, виділимо основні специфічні риси художнього перекладу:

1. Художній переклад вимагає глибокого знання мов з усіх її аспектів: перекладач художніх творів повинен мати неповерхневе розуміння мови, з якої він перекладає текст, так само як і своєї рідної мови. Завдяки цьому переклад буде мати високу якість.
2. Навичка адаптації тексту на цільову мову: стикаючись з складними мовними структурами та елементами, перекладач мусить вдало перекласти такий елемент, або замінити його аналогом, при цьому не втрачаючи оригінальний сенс.
3. Наявність та збереження індивідуального “почерку” автора: вміння відчувати та відрізнити індивідуальний стиль автора оригінального тексту є неабиякою важливою навичкою. Завдяки цьому перекладач зможе зберегти унікальність первинного тексту, а також “добавити фарб” в літературу іншої мови.
4. Ідейність твору: не варто забувати, що сухий переклад тексту “слово в слово” не вважається перекладом. Важливо прочитати оригінальний твір, взяти до уваги контекст подій та виявити головну ідею твору. Це допоможе у легшому сприйнятті написаного тексту, аби згодом адаптувати його під іншу мову.
5. Культурна чутливість: будь-який фахівець філології вивчає не тільки мову, але й історію та культуру її держави та народу, адже саме розвиток історії впливає на розвиток людської мови. У ній ми можемо знайти безліч символізмів, що відображають культурне бачення світу.
6. Творчий підхід: очевидний, але не менш важливий фактор, адже художній переклад не зв’язується такими жорсткими рамками, як науковий переклад тощо. Перекладач має право на зміну побудови речення чи опущення/додавання деяких слів, аби читач краще зрозумів сенс самого речення. Звісно при цьому, як зазначалося вище, фахівець мусить зберегти первинну ідею речення.

1.2. Художні особливості корейської літератури

Дослідженнями корейської літератури різних епох займалися багато українських та іноземних дослідників. Серед них: Андріанов Д.В., Могилко Ю.О., Пітер Х. Лі інші. Корейська література має багату історію та розвиток: від фольклору, де співалися пісні, казки та легенди “з вуст в уста”, від поезії китайськими ієрогліфами до появи “хангилю” – корейського алфавіту та сучасної літератури, з безліччю жанрів та тематик.

У першому розділі було зазначено, що для перекладача художніх творів є важливим глибоке знання мови та її історії. Корейська художня література почала свій розквіт ще дуже давно, тому можна впевнено сказати, що вона накопичила в собі багато особливостей та унікальних рис, притаманних лише для цієї мови. Пропонуємо розглянути особливості корейської художньої літератури у сучасних творах мистецтва.

Написання творів на актуальні теми. Корейські митці не оминають можливості висвітлити актуальні проблеми суспільства у своїх творах. Письменники досліджують проблеми соціального, культурного, політичного характеру тощо. Так наприклад роман Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження” висвітлює нагальні проблеми життя жінок у патріархальній державі, їхні труднощі з дорослішанням, пошуками роботи та можливості заявити про себе світові. Інший приклад – роман Пек Сехі “Я хочу померти, та поїсти токпоккі” розповідає про проблему жінки, що страждає депресією. Проблема гендерної нерівності та великим відсотком ментальних захворювань є нагальними проблемами сучасного корейського суспільства. Перекладач повинен цікавитися подіями книги, яку він перекладає, аби чітко розуміти контекст та актуальність теми для корейського суспільства, а також для аудиторії, що читає цей твір у перекладі. На додачу до вищесказаного, корейська художня література експериментує з різноманітною кількістю жанрів. Це свідчить про те, що лексикон та стиль написання твору може змінюватися.

Використання неологізмів, сленгу, жаргону, слів іншомовного походження. Корейська мова постійно поглинає в себе нові слова. У сучасній літературі автори нерідко вживають неологізми, тобто нові слова, аби описати певне явище під іншим

кутом. Це може бути, наприклад, об'єднанням декількох слів, або неологізми які нещодавно ввійшли в активне мовлення корейців, незалежно від сфери використання таких слів: від повсякденних розмов до наукових термінів. Іноді автор самостійно створює неологізм, який матиме певне значення та сенс у контексті власного твору. Також цікавим є приклад, який зустрічається у самому романі Чо Намджу: *된장녀* – жінка-бобовий соус (조 남주, 2016). В контексті роману даний неологізм пояснює поведінку жінок, які часто купують дорогі речі за кошт батьків або чоловіка.

Сленг – поширення явище серед молоді у будь-якій країні. Використання сленгу в сучасних творах корейської літератури може зустрітися в діалогах або описах. Так само як і неологізми, сленг допомагає наблизити читача до реальності та буденності розмови чи опису в книзі. Сленг також може додати певний “шарм” персонажам. Нижче наведені декілька прикладів корейського сленгу:

1. *멘붕* – це скорочення від *mental breakdown* (психологічний розлад).
2. *실망했어* – я розчарований. Часто використовується для вираження незадоволення чи роздратування.
3. *굿즈* – це скорочення від *goods* (товари), що використовується для опису продуктів, які пов'язані з улюбленими музикантами, артистами або фільмами.

Слова іншомовного походження – слова, що були запозичені з інших мов та адаптовані під корейське читання та письмо. Корейська мова має велику частину китайських запозичень, близько 60%, а також немало англійських запозичень, адже станом на зараз англійська мова в Кореї активно вивчається в освітніх закладах, як інтернаціональна мова. На додачу, Південна Корея встановила міцні політичні стосунки з Америкою та Великою Британією. Простий приклад таких слів, є запозичене слово *토스트* – *тост*, який зустрічається у романі Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження”.

У діалогах нерідко можна зустріти оноματοпею. Дослідженнями на дану тему займалися Охріменко О.В., Гаценко І.О., Левицький В.В., Мацько Л.І. та інші. Ономатопея – це звуконаслідувальні слова. Корейці вживають такі слова у розмовній

мові, літературі, манхвах тощо. Наприклад, у романі “Кім Джійон, 1982 року народження” можна зустріти слово *예/썻* – можна інтерпретувати як звук *фух*.

Корейська мова має 7 основних стилей ввічливості: найвищий формально-ввічливий (하소서체), формально-ввічливий (하십시오체), формально-ввічливий (하오체), формальний застарілий(하계체), формальний (해라체), неформально-ввічливий (해요체), неформальний розмовний (해체). (Aejee Jang, 2020) У корейській художній літературі використовується *книжний стиль* мови, проте, у випадках діалогу між персонажами або цитування, можуть використовуватися інші стилі. При перекладі українською мовою різницю стилей помітити важко, адже в корейській мові різниця між стилями визначається не тільки специфічною термінологією, але й відмінністю закінчень у словах наприкінці речення. Така особливість відсутня в українській мові, однак можна визначити формальність і неформальність мовлення.

На додачу до вище зазначеної інформації, структура речення в корейській мові суттєво відрізняється від української. Так наприклад в українській мові перше місце займатиме *підмет* (суб’єкт речення), за ним іде *присудок* (дія, яку здійснює суб’єкт), далі додаток (об’єкт)/обставина (додаткова інформація). В корейській мові *присудок*, тобто дієслово, завжди стоятиме наприкінці речення, а *підмет* може іноді не зазначатися в реченні. Дієприкметникові/дієприслівникові звороти в українській мові зазвичай стоять після суб’єкта/об’єкта або всередині речення. Наприклад: *Дівчина, вдягнута у рожеву сукню, купила букет роз*. Вдягнута у рожеву сукню – дієприкметниковий зворот, який виділяється комами вкінці або всередині речення. Іноді дієприкметникові/дієприслівникові звороти можуть стояти спереду суб’єкта, але в такому випадку вони не будуть виділятися комами. В корейській мові такі звороти завжди стоять перед суб’єктом і ніколи не виділяються комами, натомість додаються певні граматичні закінчення, які дають перекладачеві зрозуміти сенс речення. Наприклад: *분홍색 원피스 입는 여자가 장미 꽃다발을 샀어요*. – *Дівчина, вдягнута у рожеву сукню, купила букет роз*. У даному реченні дієприкметниковий зворот *분홍색 원피스 입는* стоїть перед головною героїнею речення *여자*, а дієслово *입는* – вдягнута (*입다* – інфінітив) має закінчення *는*.

Пунктуація. Українська мова, як і корейська, має чималу кількість правил для вживання різних розділових знаків в реченні. Однак, в деяких випадках корейці не вживають пунктуаційні знаки, наприклад коми, в конкретних випадках. Один із таких прикладів ми розглянули вище. Крім того, корейська мова володіє деякими незвичними пунктуаційними знаками, які українці ніколи не використовують, або ж використовують для інших цілей.

- 1) Вживання *одинарних* (‘ ‘) та *подвійних* (“ “) лапок. Корейці використовують подвійні лапки аби позначити діалоги, цитування або виділення слова. Також ними можуть позначатися звуконаслідувальні слова тварин. Одинарні використовуються, аби виділити цитування/думки всередині самої цитати, або виділяти пряму та непряму мову.
- 2) *Тильда* (~). Такий знак не зустрічається в українській мові, проте в корейській ним позначають дистанцію або період часу. Наприклад: *서울~부산 구간의 기차표는 얼마예요?* – Скільки коштує білет від Сеулу до Пусану? *평균 운행 시간은 2 시간 30 분 ~ 50 분 사이이다.* – Середній час їзди становить від 2 годин до 30-50 хвилин.
- 3) *Інтерпункт* (·). Також специфічний знак, який не часто використовується в інших мовах. В корейській мові такий знак може замінити кому, аби позначити лист речей з однієї категорії, або перелічити щось. Наприклад: *지구 기온 상승 계속되면 ‘빈도·강도’ 모두 증가 예고.* – Якщо температура планети продовжить підвищуватися, «частота та інтенсивність» аномальних явищ буде підвищуватись (Laura Touryla, 2024).

1.3. Граматичні особливості перекладу корейської художньої літератури українською мовою

Переклад – найважливіша форма міжкультурних взаємин. Кінцевою метою перекладу виступає цілісне відтворення ідейного змісту тексту, який перекладають. Сучасна лінгвістика досліджує питання вирішення граматичних та лексичних

труднощів перекладу корейської мови, так як сама її структура докорінно відрізняється від української мови. На відміну від англійської мови, яку український читач чує змалечку, або звук бачити її у просторах інтернету, корейська мова виявляється новинкою для нашого народу, яку просто так не побачити в українському медіапросторі. Отож, при знайомстві читача з перекладеною корейською книгою, мовознавець постає перед проблемою створення зрозумілого для українця тексту, при цьому зберігаючи унікальність корейської мови та культури.

Варто зазначити про приналежність української та корейської мови до різних груп за морфологічною класифікацією мов. Українська мова відноситься до флективних мов. У роботі “Вступ до мовознавства” Кочергана М.П. флективні мови – це мови, в яких у вираженні граматичних значень провідну роль відіграє флексія (закінчення). З іншого боку, корейська мова належить до аглютинативних мов. Аглютинативні мови – мови, в яких граматичне значення виражаються особливими афіксами – приклеяками (Кочерган, 2001, с. 324,326).

Структура мови поділяється на мовні рівні, які характеризуються наявністю власних одиниць, функцій та сфери використання. Як правило виокремлюють чотири провідні рівня мовної структури: фонологічний, морфологічний, лексичний та синтаксичний. Усі рівні пов’язані між собою та слугують фундаментом для одиниць наступного рівня. В той час як рівні для всіх мов слугують єдиною системою, самі структури можуть відрізнитися у різних куточках світу.

У попередньому пункті було зазначено про відмінність структур речення, що є першою складністю під час письмового та усного перекладу. Дану проблему досліджує розділ граматики – синтаксис. Синтаксис вивчає граматичну побудову слів, словосполучень і способи їх поєднання у реченні, а також правила творення та функціонування (Вихованець, 2004). Як відомо, в українській мові порядок слів у реченні може бути вільним і гнучким. При перестановці підмета чи присудка, головна ідея залишається зрозумілою. Корейська мова дозволяє використання присудка тільки наприкінці речення і обов’язково після зазначеного іменника. Підмет в корейській мові виражається іменником. Він може стояти як на початку, так і в середині речення, однак, на відміну від української мови, уточнення, що описує

підмет, завжди стоятиме перед іменником. В українській мові уточнення, як правило, стоять після підмета. Таким чином, при перекладі цілого речення, українські фахівці мають дивитися на корейське речення трохи під іншим кутом, правильно визначити підмет та присудок, аби скласти логічне, послідовне українське речення. Наведемо приклади: *김지영 씨의 이상 증세가 처음 감지된 날은 9 월 8 일이었다.* – Вперше дивні симптоми у Кім Джійон з’явилися 8 вересня (Чо Намджу, 2022). Одразу можемо побачити різницю. В корейському та українському варіанті слово “симптоми” виступають підметом, але в корейському варіанті обставина Кім Джійон стоїть перед підметом, коли в українському – після. В кінці корейського речення стоїть дієслово *이었다* – був, минула форма інфінітиву *이다* – являтися. В українському варіанті, за граматичними правилами, таких дієслів не вживається.

В українській мові іменники можуть морфологічні ознаки роду, числа та відмінку. Для утворення цих ознак українська мова використовує флексії, тобто змінювання форми слова за допомогою закінчень, звуків у середині слова, суфіксів, афіксів тощо. З іншого боку в корейських іменниках не виражені такі ознаки. В корейській мові відсутнє поняття роду та числа, однак для позначення множини може використовуватися закінчення *~들*. Такі ж самі закінчення використовуються для позначення відмінків, наприклад: *이/가, 을/를*. Корейська, як представник аглютинативних мов, використовує однозначні закінчення або афікси, при цьому ніяк не змінюючи саму форму слова. Отож, при перекладі можуть виникати питання про кількість предметів чи рід особи, про яку йдеться мова. У такому випадку варто звертати увагу на контекст попередніх або наступних речень.

На додачу, прийменники в корейській мові завжди стоятимуть після об’єкту. Тобто, такі прийменники як: на, в, під, біля, між тощо. В українській мові вони стоять перед об’єктом – на стіні, в землі, під небом. В корейській це матиме наступний вигляд: *거대한 빙하 위에 온 가족이 앉아 있는 것 같았다.* – Здавалося, наче вся сім’я сиділа на великому льодовику (Чо Намджу, 2022). *위에* – на, стоїть після іменника *빙하*. Таким самим чином в корейській мові, окрім прийменників місця, описується час подій. Наприклад: *며칠 후 김지영 씨는 자신이 작년에 죽은 동아리 선배*

치승연이라고 말했다. – Через декілька днів Кім Джійон назвалась Чха Синйон – своєю подругою з університетського гуртка, яка померла минулого року (Чо Намджу, 2022). У даному прикладі “через декілька днів” корейською пишеться “декілька днів через”, тобто прийменник *후* також займає позицію після іменника.

На останок, однією головних з особливостей корейської мови є “відсутність” прикметників. Наприклад слова *예쁘다, 슬프다, 맵다* тощо, можуть стояти так само наприкінці речення, виконуючи функцію дієслова. В корейській сові прислівники вже мають у собі дію – “бути якимось”, у той час як українські прислівники просто відповідають на питання: який? При цьому, в більшості граматичних форм, при додаванні закінчень, розрізняються поняття прикметника та дієслова та в результаті закінчення приклеюються по-різному.

Висновки до Розділу 1

Художній переклад – це не лише передача тексту іншою мовою, але ціле мистецтво, яке вимагає професійних навичок, глибокого знання мови, історії та культури й відтворювати текст книги, наче перекладач і є її автором. Саме художній переклад є доказом, що вивчення мов є не лише теоретичним знанням, але й розвиває творчість та красномовність.

У першому розділі було розглянуто поняття художнього перекладу та його основні характеристики. Ми дійшли висновку, що основною метою художнього перекладу є логічне, послідовне відтворення ідейного змісту, зберігаючи його структуру та сенс, але не змінюючи його і не додаючи зайвого. При перекладі варто враховувати точність, лаконічність, ясність та літературність. Разом із цим фахівець мусить мати глибокі знання про мову, культуру та історію, зберігати авторський почерк, розпізнавати прихований сенс тексту та мати творчий підхід.

Було проаналізовано основні художні особливості корейської літератури. Корейські твори часто пишуться на актуальні теми, в яких перекладач мусить добре орієнтуватися. Використовуються різноманітні фразеологізми, ідіоми, неологізми,

ономатопею, слова сленгу та жаргону, що додають колориту корейській літературі. Ми вважаємо важливими особливостями корейської мови, які суттєво впливають на переклад відмінність пунктуації в корейських та українських творах та синтаксичної структури речення, наявність у корейській мові семи основних стилей ввічливості.

Серед граматичних особливостей, що впливають на процес перекладу корейської художньої літератури українською мовою ми виділяємо: синтаксичну структуру речення, морфологічні відмінності та різницю використання прикметників у реченні в українській та корейській мовах.

Здійснення адекватного перекладу є кінцевою метою будь-якого перекладача. Чітко знаючи різні аспекти своєї рідної мови та мови, якою він трансліює текст, фахівець матиме успіх у створенні якісного продукту споживання українськими читачами.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЧО НАМДЖУ “КІМ ДЖІЙОН, 1982 РОКУ НАРОДЖЕННЯ”

2.1. Основні риси стратегії перекладу. Порівняння відмінностей українського перекладу від оригіналу

Британський лінгвіст, професор та перекладач Джеремі Мандей у своїй книзі “Translation and Translation Studies: Introduction to Translation” описує сім основних стратегій художнього перекладу: запозичення, калька, дослівний переклад, транспозиція, модуляція, еквівалентність, адаптація. Пропонуємо розглянути кожен зі стратегій детально та навести приклади з роману Чо Намджу (Munday, 2001).

Запозичення. Дана стратегія перекладу передбачає використання оригінального слова чи фрази з тексту, залишаючи його незмінним у цільовому тексті. Нерідко використовується у медичних, наукових, публіцистичних перекладах або при вживанні власних назв тощо. Поширеними прикладами можуть послужити наступні корейські слова: *설날* – Соллаль (власна назва корейського нового року за місячним календарем), *고시원* – косівон (різновид однокімнатних квартир у Південній Кореї, які спеціально розроблені для студентів, які готуються до іспитів), *사물놀이* – самульнорі (корейський традиційний музичний виступ). В українському перекладі Ольги Шестакової роману “Кім Джійон, 1982 року народження”, також зустрічаються приклади стратегії запозичення. Зіштовхуючись зі словами, які не мають українського еквіваленту, авторка залишає оригінальне слово та залишає його пояснення у примітках. Наприклад: *잡채* – чапче (страва з крохмальної локшини), *고추장* – кочхуджан (соус з гострого перцю), *전세* – чонсе (вид оренди квартири зі значним гарантованим депозитом), *추석* – чхусок (свято врожаю), *짜장면* – чаджанмйон (локшина зі соусом з чорних бобів), *김밥* – кімбаб (корейські роли), *소주*

– соджу (корейська горілка), *라면* – рамьон (корейська локшина швидкого приготування).

Калька. Стратегія, яка за своєю сутністю схожа на запозичення та дослівний переклад, проте існують випадки семантичного змінення в середині слова чи фрази. На відміну від дослівного перекладу, калька перекладає окремі слова, вирази та словосполучення; дослівний переклад – це переклад цілих речень. З іншого боку відмінність кальки від запозичення полягає у тому, що калька перекладає оригінальне слово не його дослівним звучанням, а відповідним словом у цільовій мові. Наприклад корейський вираз: *뼈 빠지게 일하다* – працювати, поки кістки не відваляться. У тексті роману Чо Намджу зустрічається слово *된장녀*, яке авторка дослівно переклала в примітці як “жінка-бобовий соус”, а далі дає пояснення даному виразу.

Дослівний переклад. Переклад “слово в слово”, який вважається одним із найпоширеніших стратегій перекладів між мовами, що належать до однієї мовної сім’ї. Корейська та українська мова належать до різних мовних сімей, тому дослівний переклад не є ефективною стратегією, адже це може спричинити непорозуміння, відмінності оригінального значення з перекладеним. Також варто згадати про синтаксичну відмінність речень корейської та української мов, щоб зрозуміти складність даного типу перекладу. Однак даний метод може спрацювати при перекладі ідіом, сталих виразів, яким не має еквівалентів в українській мові. Прикладами можуть послугувати наступні корейські прислів’я: *오르지 못할 나무는 쳐다 보지도 말라* – не дивися на дерево, яке не можеш підняти. Це прислів’я означає, що не розумно братися за справу, яку не зможеш досягнути. *백지장도 맞들면 낫다* – навіть чистий лист паперу краще приклеїти. Прислів’я означає, що будь-яка допомога не буде зайвою. (한국속담사전) В романі такі вирази не зустрічаються, однак Пак Джусон у статті “82년생 김지영 최종 보고서” додає цікавий вираз: *여자 4 명에서 모이면 접시가 깨진다* – чотири жінки за столом – посуд б’ється. Це прислів’я означає, що коли жінки разом, стаються чвари (82년생 김지영 최종 보고서, 2018).

Транспозиція. Стратегія перекладу, при якій відбувається перестановка частин промови всередині речення місця, при цьому не змінюючи його сенс. Такий вид перекладу доволі поширений та в контексті корейської й української мови грає вирішальну роль. Відмінність структури корейського речення від українського не залишає перекладачу вибору, окрім як міняти частини речення місцями, аби кінцевий текст був зрозумілим для українського читача. Наприклад у реченні: *운 좋게도 회사에는 좋은 사람들이 많았고 김지영 씨는 각오했던 것보다 덜 힘들고 덜 속상하고 덜 지치면서 나름대로 사회생활을 잘하고 있었다.* – На роботі Джійон оточували справді добрі люди, тому офісне життя було не таким стресовим і не настільки втомлювало, як вона боялась спочатку; частина “як вона боялась спочатку” стоїть наприкінці речення, коли в оригіналі “각오했던 것보다” – всередині. *안 그래도 김지영 씨는 졸업반이 되어 취업 준비를 시작 한 남자 친구에게 도움이 되지 못해 미안했다.* – Окрім всього цього, Кім Джійон постійно почувала себе винною за те, що не може належним чином допомагати своєму хлопцю з підготовкою і пошуком роботи. У даному реченні “постійно почувала себе винною” стоїть майже на початку речення, коли в оригіналі “미안했다” стоїть вкінці (Чо Намджу, 2022).

Модуляція. Стратегія, що змінює семантику оригінального тексту у цільовому перекладі. При модуляції відбуваються явища заміни слів або словосполучень, не змінюючи зміст самого речення. На відміну від трансформації модуляція охоплює велику сферу взаємодії з текстом. Це не лише перестановка слів у реченні, але іноді й повне його видозмінення. Наприклад у даному реченні роману перекладачка робить антонімічний переклад: *남자 동기들이 일을 아주 못한 것은 아니지만 더 수월한 고객들을 담당했던 것은 사실이다* (Чо Намджу, 2022). Дослівний переклад: Не те, щоб мої колеги-чоловіки виконували роботу жахливо, але це правда, що вони справлялися з легшими клієнтами. Перекладацька версія: Звісно, вони не працювали погано, але все ж таки складніші завдання довіряли дівчатам. Можна побачити як відрізняється друга половина речення. Перекладач залишив основний сенс, але наголосив увагу на те, що “складніші завдання довіряли дівчатам”. Це еквівалентно “вони справлялися з легшими клієнтами”. Ще один приклад речення: *두 사람만*

기획팀으로 옮긴 이후로 묘한 거리가 생겼다. Дослівний переклад: Оразу після того, як їх перевели до відділу планування, виникла дивна дистанція. Перекладацька версія: Але з тих пір, як хлопців перевели у відділ планування, усе змінилося. Так само можна побачити, що перекладачка використала стратегію модуляції (“виникла дивна дистанція” та “усе змінилося”), однак це не вплинуло на розуміння самого речення (Чо Намджу, 2022).

Еквівалентність. У своїй книзі Джеремі Мандей описує еквівалентність як ситуації, де мова описує схожі феномени, використовуючи різну стилістику та структуру. Така стратегія ефективно використовується при перекладі ідіом, фразеологізмів, крилатих виразів тощо. У романі “Кім Джійон, 1982 року народження” ідіоми не зустрічаються, тому в перекладачці не виникло потреби скористуватися даною стратегією перекладу, однак пропонуємо навести деякі приклади ідіом з корейської мови (고사성어): *동문서답* – ідіома, що складається зі складів, які насправді є китайськими ієрогліфами ханджа 한자, які використовуються у корейській системі писемності. Розбивши слово на склади, виходить: схід, питання, захід, відповідь. Вже можна зрозуміти приблизний контекст ідіоми, втім український еквівалент звучить як “відповідь не до ладу”. *외유내강* – людина, що зовні виглядає м’якою, але всередині сильна. Ще один приклад ідіоми, що складається з ханджа. Українським еквівалентом може послугувати ідіома – у вічі як лис, а поза очі як біс.

Адаптація. Адаптація описується як стратегія, за допомогою якої одні культурні відсилки замінюються елементами іншої культури. Такий метод використовується, коли “цільова” культура не має відповідників “культурі-джерелі”, іншими словами відбувається заміна чужих нам явищ на щось звичне та знайоме. Такими культурними елементами можуть слугувати одиниці виміру, які відрізняються в різних державах; звертання до людей – в Кореї існують певні слова, які використовують при звертанні до старших людей, і які не є характерними для української мови, наприклад – *선배* (неформальне звертання до людини вищої за статусом). Така стратегія широко використовується при перекладі реклами, слоганів тощо. Прикладом із роману може послугувати вищезазначене слово *선배*. Розглянемо дане слово в оригінальному та

перекладеному тексті: *대표가 웃으니 직원도 따라 웃고, 고객이 웃으니 김지영 씨와 선배는 정색할 수가 없어 어색하게 미소 지으며 대화의 주제를 돌렸다. 그런 식이었다.* – Директор компанії голосно розсміявся, за ним – його підлеглі, а Джійон зі старшим колегою лиш мляво посміхнулися і спішно змінили тему розмови (Чо Намджу, 2022). Можемо побачити, що в перекладі слово *선배* дослівно перекладено як “старший колега”, тому що в українській мові немає окремого слово цьому феномену. Ми звертаємося до старших осіб на ім’я. Ще один приклад поняття *소개팅* – побачення наосліп: *이후로 서너 번쯤 소개팅을 했고, 그중에는 몇 번 더 만나 영화를 보고 밥을 먹은 남자도 있었다.* – Після розтавання Кім Джійон декілька разів сходила на побачення наосліп. Деякі з цих побачень пройшли успішно, і вона ще кілька разів ходила з цими хлопцями на повторні побачення у кіно чи ресторан (Чо Намджу, 2022). Слово *소개팅* також містить у собі ханджа *한자*, де *소개* – знайомство, представлення, а *팅* – зустріч. В Кореї поширена практика знайомств жінок з чоловіками через спільних знайомих, аби знайти собі партнера. В Україні такий феномен присутній, але зовсім не є поширеним. Втім, перекладачка підбрала влучний варіант перекладу цього слова як “побачення наосліп”.

Зі зазначеного вище випливає, що серед семи основних стратегій перекладу Ольга Шестакова використала п’ять стратегій, а саме: запозичення, калька, транспозиція, модуляція та адаптація.

Варто також звернути увагу на те, як перекладачка об’єднує та розбиває речення. Під час ознайомлення з оригінальним твором та українським перекладом, можна помітити, що великі корейські речення могли бути розчленовані на два окремих українських речення, і навпаки – два корейських в одне українське. Такий феномен може зумовлюватися багатьма причинами. Корейські речення, як правило, не навантажені, навіть якщо саме речення довге. Деякі короткі корейські речення можна перекласти українською, і в результаті речення стає в два рази більше. В художній літературі зустрічаються великі поширені корейські речення, в яких присутні декілька підметів та присудків. Українські речення мають тенденцію ускладнюватися, за допомогою різноманітних зворотів тощо. Хоча й в корейській

мові такі речення теж присутні, втім, порівнюючи з українською мовою, їх значно менше. Речення можуть розчленовуватися у ситуації, коли одне корейське речення має в собі дві та більше граматичних основ, які можуть самостійно існувати окремо. Візьмемо вищезазначений приклад речення з роману Чо Намджу: *이후로 서너 번쯤 소개팅을 했고, 그중에는 몇 번 더 만나 영화를 보고 밥을 먹은 남자도 있었다.* – Після розтавання Кім Джійон декілька разів сходила на побачення наосліп. Деякі з цих побачень пройшли успішно, і вона ще кілька разів ходила з цими хлопцями на повторні побачення у кіно чи ресторан (Чо Намджу, 2022). Це речення має дві граматичні основи: у першій частині речення є лише присудок *소개팅을 했고* – ходила на побачення; в другій частині підмет та присудок *남자도 있었다* – були чоловіки. Обидві частини поєднуються сполучниковим закінченням *~고* – і. Обидві частини речення можуть існувати окремо, утворюючи логічну послідовність подій. Якщо перекласти таке речення без розчленовування, у результаті би вийшло занадто громіздке речення, перенавантажене оборотами й уточненнями: *Після розтавання Кім Джійон декілька разів сходила на побачення наосліп, серед яких деякі були успішні, і вона ще кілька разів ходила з цими хлопцями на повторне побачення у кіно чи ресторан.* Звернемо увагу на те, що після сполучника *고* стоїть слово *그중에는* – серед чогось. Вставка такого прийменника в поширене речення, ускладнене зворотом, загрузило б речення інформацією. Влучним рішенням перекладачки було розчленувати дане речення на два окремих.

Об'єднання речень в одне при перекладі, як правило, зумовлюється логічним зв'язком цих двох речень та наявністю однакового суб'єкту (підмета, виконавця дії). Розглянемо приклади з об'єднанням речень: *결혼한 지 딱 한 달이 되는 수요일이었다. 김지영 씨는 야근 후 겨우 마지막 지하철을 타고 퇴근했고, 정대현 씨는 웬일로 일찍 집에 돌아와 혼자 라면을 끓여 먹고, 설거지를 하고, 냉장고 정리를 하고, TV 드라마를 보며 마른 빨래를 걸어 개켜 놓고 김지영 씨를 기다리고 있었다.* – Через місяць після їхньої весільної церемонії, у середу, Кім Джійон пізно поверталася з роботи. Вона ледве встигла на останній поїзд метро і коли повернулася додому

побачила, що Джон Дехьон, який в той день незвично рано звільнився, сидів і чекав її, встигнувши до її приходу повечеряти рамьом, помити посуд, поприбирати у холодильник, дивлячись серіали, скласти випраний одяг (Чо Намджу, 2022). Унікальна ситуація перекладу трапляється в цих двох реченнях. Одразу можна помітити відмінність конструкції першого й другого речення в оригіналі та в перекладі. Приклад дослівного перекладу: *Була середа – місяць з того моменту, як вони одружилися. Кім Джійон пізно поверталася з роботи й ледве встигла на останній поїзд метро, і коли повернулася додому побачила, що Джон Дехьон, який в той день незвично рано звільнився, сидів і чекав її, встигнувши до її приходу повечеряти рамьом, помити посуд, поприбирати у холодильник, дивлячись серіали, скласти випраний одяг.* З вищенаведених речень можна зробити висновок, що перекладачка розбила друге корейське речення на дві частини, приклеївши першу частину (김지영 씨는 야근 후 겨우 마지막) до першого корейського речення (결혼한 지 딱 한 달이 되는 수요일이었다.). Друге корейське речення є поширеним і вже мало у собі дві граматичні основи, що значно могло ускладнити переклад. Перекладаючи таке речення дослівно, читачеві буде складно зрозуміти його сенс. Об'єднання речень дозволило зробити їх компактніше та зрозуміліше. Перше корейське речення лише описувало час подій. Таким чином воно легко стає означенням для першої частини другого речення.

Підсумовуючи, перекладачка Ольга Шестакова професійно підійшла до справи, глибоко розуміючи структуру початкового та цільового текстів. Використовуючи основні стратегії перекладу, граматичні та лексичні перевтілення, вона досягла точного, зрозумілого, лаконічного перекладу. Перекладачка подбала не лише про зміст тексту, але й його стилістичне оформлення та культурні аспекти, аби український читач мав можливість ближче ознайомитися з азійським світом. Це дає підстави вважати, що важливим є не тільки технічний аспект перекладу, а також ретельне вивчення контексту та історії.

2.2. Труднощі перекладу та засоби його покращення

Проблематику художнього перекладу досліджували багато вітчизняних фахівців, серед них: Клименко Л.В., Чайковська Т.В., Линтвар О.М., Рильський М.Т., Коптілов В.В. тощо. Складність перекладу будь-якого художнього твору, в першу чергу, визначається його лексичними та граматичними відмінностями, що є суто унікальними для кожної мови й не можуть в точності бути відтвореними іншою мовою. Неможливо заперечувати той факт, що переклад завжди втрачатиме певні тонкощі оригінальної думки автора. Таким чином перед перекладачем постає задача – звести ці “втрати” до мінімуму.

В контексті подій роману “Кім Джійон, 1982 року народження” порушується питання місця жінки у патріархальному суспільстві, соціальної нерівності, культурної ідентичності й модернізації, сімейних взаємин і традицій, конфлікт поколінь, психологічні аспекти. Не дивлячись на те, що схожі проблеми існують в українському суспільстві, вони є унікальними й неповторними в середині Республіки Корея. В тексті роману можна знайти статистику досліджень, які посилаються на певні соціально-статистичні дані. Часто такі примітки стосуються соціально-економічних, гендерних проблем тощо. Отже, разом із необізнаністю культурних проблем іншої держави, український споживач вимушений зіштовхнутися зі складною лексикою й статистичними даними. Як наслідок – виникає потреба “розжовування” інформації і надання додаткових коментарів для пояснення поданої інформації. Наприклад, в тексті зустрічається уривок зі статті “Найкращі й найгірші країни для жінок, що працюють” (The Economist, 2022): *대한민국은 OECD 회원국 중 남녀 임금 격차가 가장 큰 나라다. 2014 년 통계에 따르면, 남성 임금을 100 만 원으로 봤을 때 OECD 평균 여성 임금은 84 만 4000 원이고 한국의 여성 임금은 63 만 3000 원이다. 또 영국 “이코노 미스트” 지가 발표한 유리 천장 지수에서도 한국은 조사 국 중 최하위 순위를 기록해, 여성이 일하기 가장 힘든 나라로 꼽혔다.* – Серед країн Організації економічного співробітництва і розвитку Південна Корея є країною з найвищим показником різниці у зарплатах чоловіків та жінок. Згідно з даними за 2014 рік, середньостатистичний показник розриву в заробітній платні у країнах ОЕСР становить близько 16%, але у Кореї цей показник сягає 37%. Крім того, згідно з

результатами опитування для визначення індексу «скляної стелі», проведеного журналістами англійського журналу “The Economist”, Корея посіла останнє місце і отримала статус країни, у якій жінкам працювати найскладніше (Чо Намджу, 2022). Порушуються економічні труднощі. Варто відмітити як перекладачка переводить дані у відсоткове співвідношення, коли в оригіналі подана інформація різниці заробітної плати в державній валюті – корейських вонах, а так як не всі розуміють валютні цінності вон, кращим рішенням буде подати статистику у відсотковому співвідношенні.

Зустрічається також специфічна політична та юридична лексика *한법* – конституція, *민법* – Цивільний кодекс, *호적* – сімейний реєстр: *결국 호주제는 폐지되었다. 2005 년 2 월에 호주제가 헌법 상의 양성평등 원칙에 위배된다는 헌법 불합치 결정이 나왔고, 곧 호주제 폐지를 주된 내용으로 하는 개정 민법 이 공포되어 2008 년 1 월 1 일부터 시행됐다.* – Боротьба проти цієї системи увінчалася успіхом – після розгляду Конституційним судом у лютому 2005 року закон про реєстрацію немовлят виключно за прізвищем батька було визнано таким, що є несумісним з прийнятим до того законом про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, і його було відмінено у січні 2008 року, а відповідні зміни були внесені у Цивільний кодекс (Чо Намджу, 2022).

У романі часто вживаються назви корейський страв, які не перекладаються дослівно українською мовою, у результаті чого з’являється необхідність або давати пояснення в примітках, або давати пояснення безпосередньо в реченні. Розглянемо один приклад: *다시는 프랜차이즈에 돈 퍼다 주는 짓은 안 한다던 아버지 를 설득해 프랜차이즈 죽집을 열었고, 길 건너 상가에는 진짜 2 층부터 8 층까지 어린이 병원이 들어왔다.* – Вона вмовила чоловіка, який каявся, що більше ніколи не влізе у жодні франшизи, таки відкрити чергову франшизу – ресторанчик, у якому готують чук – каші (Чо Намджу, 2022). В корейському варіанті використовується слово *죽집*, яке дослівно можна пояснити як “дім чуку”. На відміну від корейців, українці не зрозуміють значення цього терміну, тому перекладачка вирішила одразу зазначити, що чук – це каша, при цьому речення не стає перенавантаженим, а читачеві не

потрібно шукати примітки. Варто зазначити, що такий тип пояснення важко вживати постійно, адже деякі терміни потребують розлогого уточнення.

Також наголошуємо на численному використанні ономапопеї у романі. Звуконаслідувальні слова можуть передаватися по різному, в залежності від ситуації. Труднощі їх перекладу обумовлюються наступними причинами.

По-перше, важливу роль грає їх суб'єктивність, адже достовірне їх значення змінюється не лише від культурного контексту, а й від індивідуальних сприйняття людей.

По-друге, лексичний запас звуконаслідувальних слів у деяких мовах може відрізнитися і як наслідок – виникають труднощі у передачі цих слів.

По-третє, відмінність правил вживання звуконаслідувальних слів на письмі.

Беручи до уваги літературну українську мову, ономапопея на письмі зустрічається не так часто як у корейській мові. Допускається передача звуків тварин, рослин чи природних явищ, якщо цього вимагає ситуація, проте, як правило, людські вигуки передають цілими виразами, що передають емоцію чи стан більш конкретно. Розглянемо декілька прикладів перекладу ономапопеї у романі Чо Намджу: *학점도, 휴, 진짜 거지 같아*. – Що там вже казати про оцінки, мене вже ніщо не врятує, це якийсь кошмар (Чо Намджу, 2022). В оригіналі зустрічається слово *휴* – фу, яке додає репліці живості у розмові між двома студентками. Перекладачка могла залишити це слово в перекладі, однак, натомість, вирішила передати даний вигук більш емоційно. У результаті репліка має звичніший вид і створює реалістичні враження спілкування двох студенток.

Розглянемо ще один приклад: *그러게, 김지영 씨라면 잘할 것 같네요*. – Хм, а що, хто-хто, а ви маєте впоратися (Чо Намджу, 2022). У даному випадку оригінал використовує слово *그러게* – і не кажи, яке використовується для погодження з попереднім твердженням. У контексті подій роману, цією реплікою людина, яка вагалася прийняти рішення, нарешті погоджується з попереднім твердженням. Через це “і не кажи” виявляється неналежним виразом для передачі сумнівів. Саме тому перекладачка заміняє це слово на звуконаслідувальне слово “хм” – для передачі

сумніву, а далі прийняття рішення – “а що, хто-хто...”. Таким чином перекладач розширює межі розуміння ситуації, підсилюючи її емоційно.

За відсутністю української системи транскрибування й наявністю лише радянських недосконалих систем, українські перекладачі часто зіштовхуються з проблемою правильного перекладу корейських імен. Лінгвісти досі сперечаються про відтворення звуку ㅈ – [чж] чи [дж]; написання імені разом чи через дефіс (Чо Намджу – Чо Нам-Джу). Щегель О.М. у своїй статті “Практична транскрипція корейських імен українською мовою...” виокремлює три основні стратегії перекладу корейських імен:

1. Переклад. Заміна імені на його стійкий еквівалент.
2. Транскрипція. Передача імені літерами якомога точніше до оригінального звучання.
3. Транслітерація. Імена та власні назви передаються графічною системою, аби якомога точніше відобразити їх у графічній системі оригіналу (Щегель, 2009).

Ольга Шестакова використовує транскрипцію для передачі імен та власних назв, аби наблизити їх звучання до оригіналу. Також вона зберігає український варіант звучання літери ㅈ [дж] та пише спочатку окремо прізвище а далі ім'я разом: *김지영 씨는 우리나라로 서른네 살이다.* – Кім Джійон 33 роки; *정대현 씨는 아내의 말투가 왠지 젊은 사람 같지 않아 웃 었다.* – Джон Дехьон, почувши, що дружина раптом заговорила, ніби якась бабуся, засміявся; *며칠 후 김지영 씨는 자신이 작년에 죽은 동아리 선배 차승연이라고 말했다.* – Через кілька днів Кім Джійон назвалась Чха Синьон – своєю подругою з університетського гуртка, яка померла минулого року (Чо Намджу, 2022).

Після проведення аналізу українського перекладу корейського роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження” й порівнявши його з оригінальним текстом, ми дійшли висновку, що перекладачка Ольга Шестакова змогла влучно відтворити текст українською мовою й зробила його легким до сприйняття. Таким чином ми можемо виділити основні засоби, якими користувалася перекладачка, аби вдосконалити переклад корейської літератури:

1. Використання різних стратегій перекладу. Неможливо створити лаконічний, сприйнятливий текст використовуючи лише дослівний переклад або кальку, інакше фінальний текст не буде легко сприйматися читачем з першого разу. Вибір стратегії залежить від складності, стилю та особливостей певного тексту. Наукові тексти цінують точність перекладу (калька, дослівний переклад), коли для художніх творів переважає ідейність та атмосфера (адаптація, модуляція, транспозиція). Переклад будь-якого тексту має відповідати його первинній меті.
2. Культурна компетентність. Фахівець не може точно описати явище, якого він сам не розуміє. Саме тому, беручись за переклад художніх творів інших культур, перекладач мусить провести дослідження про культурні особливості країни, мови, традицій тощо. Знання культурних особливостей і відмінностей допоможе краще зрозуміти, як відтворювати певні вирази, явища, концепції цільовою мовою, де потрібно зберігати культурні аспекти, а де їх треба опускати/замінити на цільовий аналог.
3. Врахування цільової аудиторії. Оскільки в контексті роману Чо Намджу, цільовою аудиторією може слугувати український читач, необізнаний про Корею, варто розуміти, що деякі терміни, репліки, дії персонажів можуть бути незрозумілими, а отже виникає потреба в поясненні специфічних моментів. Читач зможе зблизитися з невідомою культурою, зрозуміти її і навіть зацікавитися в подальшому ознайомленні з нею.
4. Проведення досліджень. З високою ймовірністю перекладач стикатиметься з труднощами та незнайомою лексикою, граматикою тощо. Важливо користуватися літературою, інтернет-ресурсами, словниками, посібниками та іншими джерелами, аби знизити ризик неправильної передачі ідеї автору. Проведення досліджень також можуть стосуватися самого сюжету тексту, статей, на які посилається текст (за необхідністю).
5. Емпатія до автора. Треба з точністю розуміти основний задум автора: де автор хоче, щоб читач провів особистий аналіз, а де потрібно подавати чіткі роз'яснювання. Такий підхід зробить досвід прочитання цікавішим та більш

корисним. Читач зможе створити власне уявлення про книгу так, наче він читає її в оригіналі.

Висновки до Розділу 2

У другому розділі курсової роботи, присвяченому специфіці художнього перекладу на основі роману Чо Намджу "Кім Джійон, 1982 року народження", було проаналізовано різноманітні підходи перекладачів до вирішення завдань перекладу. Було розглянуто сім основних стратегій перекладу з прикладами їх використання у романі, а також проілюстровано процес об'єднання та розчленування речень у перекладі. Виокремили специфічні труднощі, з якими зіштовхнулася перекладачка, такі як: економічна, юридична, політична лексика; необхідність надання пояснень та приміток до певних незнайомих явищ; перекладач ономапопеї та звуконаслідувальних слів, а також труднощі перекладу я імен і власних, для яких було використано транскрипцію, як стратегію перекладу.

Ми встановили, що перекладачка Ольга Шестакова впоралася зі своїм завданням, успішно відтворивши цей роман українською мовою.

Зрештою, ми запропонували декілька засобів покращення перекладу. Перекладачі здебільшого стикаються з викликами, пов'язаними з специфічним контекстом подій та стилістикою тексту, встановлення мети перекладу та цільової аудиторії. Однак, завдяки використанню різноманітних стратегій та засобів, вони здатні подолати ці труднощі та забезпечити якісний переклад. Серед засобів покращення перекладу можна відзначити використання різних стратегій перекладу, культурну компетентність, врахування цільової аудиторії, проведення досліджень та емпатію до автора.

Дані засоби допомагають перекладачам ефективно впоратися з труднощами перекладу та надати чіткий, точний та зрозумілий переклад, що відповідає вимогам та очікуванням аудиторії.

ВИСНОВКИ

Із розвитком сучасного світу, де розширюються кордони міжнародного спілкування та співпраці, роль перекладача стає надзвичайно важливою. Художній переклад постійно вдосконалюється й ставить перед собою дедалі складніші завдання. У цьому контексті перекладачі ставлять перед собою мету передати не лише смисловий зміст твору, але й його естетичну цінність. У даній курсовій роботі ми досліджуємо теоретичні засади та практичні аспекти художнього перекладу з корейської мови на українську, зосереджуючись на конкретних прикладах та методах покращення якості перекладу на матеріалі роману Чо Намджу "Кім Джійон, 1982 року народження".

Розділ 1 присвячений теоретичним засадам художнього перекладу з корейської на українську мову, де ми розглянули поняття художнього перекладу, виявили основні його задачі та якості, якими повинен володіти фахівець для виконання ефективного, якісного перекладу. Описали особливості художньої літератури та її відмінності від наукових та публіцистичних робіт. Наступною задачею було розглянути художні особливості корейської літератури, де було представлено лексичні та граматичні аспекти, культурні відмінності, стилі ввічливості в корейській мові, особливості структури корейського речення, а також відмінності в пунктуації. Зрештою було порівняно відмінність синтаксису та морфологічні ознаки української та корейської мови. Виконане дослідження виявило, що художній переклад з корейської мови на українську вимагає комплексного підходу та урахування специфічних особливостей обох мовних культур.

Розділі 2 присвячений специфіці художнього перекладу з корейської на українську мову на матеріалі відомого корейського роману Чо Намджу "Кім Джійон, 1982 року народження". В даному розділі були проаналізовані основні риси стратегій перекладу та наведення прикладів їх використання, де ми дійшли висновку, що перекладачка використовує декілька стратегій одночасно. Порівняли відмінності українського перекладу роману "Кім Джійон, 1982 року народження" від оригіналу, а

саме лексичні відмінності, граматичні особливості, об'єднання та розчленовування речень. Також були виявлені труднощі перекладу, серед яких: специфічна економічна, юридична, політична лексика; надання приміток, посилань та пояснень незрозумілих явищ; проблеми перекладу ономапої та звуконаслідувальних слів; труднощі в перекладі власних назв та імен. Наприкінці були представлені основні засоби, аби підвищити якість українського перекладу, а саме: використання різних стратегій перекладу, культурну компетентність, врахування цільової аудиторії, проведення досліджень та емпатію до автора. Дослідження вказує на важливість використання різних стратегій та постійного вдосконалення перекладацьких навичок для досягнення якісних результатів у художньому перекладі.

Метою даної курсової роботи було проаналізувати основні методи художнього перекладу та художні особливості корейських текстів, виявити основні труднощі перекладу корейських літературних творів на українську мову, провести аналіз українського перекладу роману Чо Намджу “Кім Джійон, 1982 року народження” з виокремленням лексичних прийомів перекладу, а також сформулювати альтернативні засоби покращення якості художнього перекладу корейських літературних творів на українську мову.

Дослідження підтвердило досягнення поставлених цілей. Аналіз методів перекладу та особливостей корейських текстів дозволив отримати глибше розуміння процесу перекладу художніх творів. Виокремлення труднощів перекладу та аналіз лексичних прийомів українського перекладу роману вказують на необхідність вдосконалення підходів та стратегій у цій галузі. Сформульовані альтернативні засоби покращення, які сприятимуть підвищенню якості художнього перекладу корейських літературних творів на українську мову та розвитку міжкультурного діалогу.

Отже, робота підкреслює важливість глибокого розуміння мовних та культурних особливостей при перекладі художніх текстів, а також необхідність пошуку ефективних стратегій для вирішення труднощів, з якими зіштовхуються перекладачі.

초록

본 연구에서는 한국어에서 우크라이나어로의 문학 번역의 이론적 기초와 실제적 측면을 조사하며, 구체적인 예시와 번역 품질 향상을 위한 방법에 집중하고 있습니다.

제 1 장에서는 한국어에서 우크라이나어로의 문학 번역의 이론적 기초에 대해 다루었으며, 문학 번역의 개념을 살펴보고, 효과적이고 품질 높은 번역을 위해 번역가가 가져야 할 주요 임무와 품질에 대해 밝혔습니다. 한국문학의 특성을 설명하고, 문학 작품과 학술/일반 문학 작품의 차이를 탐구했습니다. 그 다음 한국 문학의 특성을 살펴보았으며, 어휘 및 문법적 측면, 문화적 차이, 한국어의 공손한 표현 방식, 한국어 문장의 특성, 및 문장 부호의 차이에 대해 제시하였습니다. 마지막으로 우크라이나어와 한국어의 구문 및 형태론적 특징을 비교하였습니다.

제 2 장에서는 조남주의 "1982 년생 김지영"을 소재로 한 한국어에서 우크라이나어로의 문학 번역의 특성에 대해 다루었습니다. 이 장에서는 번역 전략의 주요 특징을 분석하고 그 사용 예시를 제시했습니다. 번역본과 원본 간의 우크라이나어 번역의 차이점, 특히 어휘적 차이, 문법적 특성, 문장의 통합 및 분해를 비교하였습니다. 또한 경제, 법률 및 정치 용어와 같은 특정 어휘, 이해할 수 없는 현상에 대한 주석 및 설명 제공, 의성어 및 음성 단어 번역 문제, 사람 이름 및 제목 번역 문제 등 번역의 어려움을 밝혔습니다. 마지막으로 우크라이나어 번역 품질 향상을 위한 주요 방법을 소개했습니다. 다양한 번역 전략의 사용, 문화적 이해력, 목표 독자의 고려, 연구 및 저자에 대한 공감을 포함합니다.

이 연구의 목적은 한국어 문학의 주요 번역 방법 및 특징을 분석하고, 한국어 문학 작품을 우크라이나어로 번역할 때 발생할 수 있는 주요 어려움을 파악하고, 조남주의 "1982 년생 김지영"의 우크라이나어 번역을 분석하여 어휘적 번역 기술을 도출하고, 한국어 문학 작품을 우크라이나어로 번역하는 품질을 향상시키는 대안적 방법을 제시하는 것입니다.

연구 결과를 통해 목표를 달성했습니다. 번역 방법 및 한국어 텍스트의 특징을 분석함으로써 문학 번역 과정에 대한 깊은 이해를 얻을 수 있었습니다. 어려운 번역을 도출하고 우크라이나어 번역의 어휘적 기술을 분석함으로써 번역 접근 방식과 전략을 개선할 필요성을 강조했습니다. 또한 한국어 문학 작품을 우크라이나어로 번역하는 데 있어 번역가가 직면할 수 있는 문제를 분석했습니다. 마지막으로 번역 품질을 향상시키기 위한 대안적 방법을 소개했습니다. 이러한 대안은 한국어 문학 작품을 우크라이나어로 번역하여 문화 간 대화를 발전시키는 데 기여할 것입니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Вихованець І. Р., Тимошик М. С., Щербатенко Л. Л. (2004). *Граматика української мови. Синтаксис. Українська мова*. Київ: Либідь.
- Волков А. (2001). *Лексикон загального та порівняльного літературознавства*. ISBN 966-7577-88-0. Чернівці : Золоті Литаври.
- Кочерган М. П., Левицький А. Е., Сингаївська А. В., Славова Л. Л. (2002). *Вступ до мовознавства*. ISBN 966-364-194-0. Київ : Центр навчальної літератури.
- Цирульник К. (2019). *Загальні особливості перекладу художнього тексту. Міжкультурна комунікація в аспекті перекладознавства*. 1-3.
- Чо Н. (2022). *Кім Джійон, 1982 року народження*. ISBN 978-617-7654-81-9. Київ: Видавництво Анетти Антоненко.
- Шулік С. (2015). *Актуальні проблеми художнього перекладу*. SocioEconomic Challenges Journal (Sumy State University).
- Щегель О.М. (2009). *Практична транскрипція корейських імен українською мовою: порівняння, проблеми і пропозиції*. Мовознавство № 1. 76–87.
- Aejee Jang. (2020). *Korean Speech Levels and How To Use Them Properly*. URL: <https://blog.lingodeer.com/korean-speech-levels/>
- Munday J. (2001). *Introducing Translation Studies: Theories and applications*. ISBN 0-415-22926-X (hbk). London : Routledge.
- Touryla L. (2024). *Korean Punctuation – Essential writing symbols*. URL: <https://www.90daykorean.com/korean-punctuation/>
- 82 년생 김지영 최종 보고서. (2018). URL: <https://book.hansung.ac.kr/82년생-김지영-최종-보고서/>
- 조 남. (2016) 82 년생 김지영. 민음사.
- 한국의 지식콘텐츠. 한국속담사전. URL: <https://www.krpia.co.kr/>